

3. Отчет Мариупольской городской управы о приходе и расходе городских сумм с приложениями за 1906 г. Мариуполь: Тип. Бр. Э. и А. Гольдрин, 1907. 139 с.
4. Отчет Мариупольской городской управы о приходе и расходе городских сумм с приложениями за 1911 год. Мариуполь: Электро-тип. Бр. Гольдрин, 1912. 119 с.
5. Отчет Мариупольской городской управы о приходе и расходе городских сумм с приложениями за 1913 год. Відсутній титульний аркуш та суцільна пагінація.

УДК 94 (477.62)“1945”

Лисак В.Ф.

доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики МДУ

Шипік Н.Ф.

кандидат історичних наук, доц. кафедри історичних дисциплін МДУ

ATTEMPT TO PROVIDE A COLLECTIVIZATION AMONG UKRAINIAN IMMIGRANTS FROM POLAND IN THE DONETSK REGION IN 1945 - 1947 (ACCORDING TO THE RECORDS OF LOCAL AUTHORITIES)

Employment is considered to be an important stabilizing factor for migrants at the initial stage of adaptation. In order to consolidate the Ukrainian immigrants deported in 1945 from Zakerzon to the eastern regions of the Ukrainian SSR, soviet functionaries planned, among other things, to involve them as much as possible in the collective farms. The object of collectivization was to be people who were unfamiliar with such an organizational form of production association in agriculture as the kolkhoz, nor with the peculiarities of the functioning of Soviet society in general, because they had not lived here before. Involving them in collective farms was to become one of the markers of successful labor integration into Soviet society. An exceptional role in «authority – migrants – kolkhoz» triangle played while studying record keeping documents, proved by reports, staff reports, information papers, official letters and official acts of the Committee of the Communist Party (Bolsheviks) of Ukraine (CP(b)U) regional committee.

The first migrants were deported to the Donetsk region (Stalino oblast) in early February 1945. By June they numbered 1.1 thousand families. By the end of December 1945, their number had grown to 3,044 families. In order to identify the number of migrants admitted to kolkhoz, in the summer of 1945 a survey was conducted, according to the results of which this figure in the Donetsk region was 64.8% [1, p. 168; 2, p. 24].

To increase the level of involvement of migrants by collectivization means another propagandist work of the local authorities was introduced. The material factor was also used the collective and non-collective population was endowed with land plots of different areas. Thus, in Velykonovosilkivskyi region, 0.43 hectares were allocated to kolkhoz farmers, and 25 hectares of land were allocated to those who did not join the kolkhoz [3, Ark. 39].

Good working capacity of migrants was highlighted in reports in July, especially their significant part in repairing farming appliances in Starobeshivsk region. Some of them were involved in housing construction crews for kolkhoz farmers and production facilities. The facts over-fulfillment of labor tasks by migrants were also illustrated. The successes of the carpenter's brigades of Telmaniv region were especially noted, as they fulfilled the plan to repair the inventory by 120-130% [4, Ark. 13]. We have to take into consideration the lack of workmen after the war, in terms of kolkhoz system specialists were hardly being involved.

Local leaders gave examples of Stakhanov's work to migrants, in particular mowers of collective farms "Pryvit", named after Telman, "Chervona zirka" and "Rot front". Kateryna Adamius, a worker at the Neyland kolkhoz, was also noted for cultivating 6 hectares of land instead of 5 hectares. Although it was indicated that not all of the migrants who joined kolkhoz farmers wanted to follow farming standards. The part of migrants did not show their enthusiasm while working [5, Ark. 6].

On November 9, 1945, Khrushchev was reported on his progress in the collectivization of immigrants. 2,505 farms joined the collective farms, or 82%, and 50 were sent to work on state farms, and 41 on industrial enterprises and state institutions. The remaining 448 families lived and worked in kolkhoz, but were not yet members of collective farms. At the same time it was reported that some of the migrants do not want to work in kolkhoz and seek to go to the western regions of Ukraine [6, Ark. 161].

Cases of strengthening tendencies among migrants to return to Poland as well as their getaways were directed to the Secretary of the Regional Committee by the Head of Ministry for State Security, 26 April 1946. The grounds for such cases lied in the lack of essential commodities for migrants, ignoring of their needs and even abusive attitudes towards them. It was noted that «many of them refused to work in kolkhoz, they sought for people from the western regions of Ukrainian SSR who would help them cross the border» [7, p. 9].

Regional administration of Ministry for State Security representatives registered dissatisfaction among migrants due to collectivization of property, cases of grouping those, who did not want to work, meetings

organization, writing collective reports on leaving collective farms and getaway attempts. This document presented rare cases of leaving collective farms.

Subsequently, escapes from collective farms became widespread. It is known that by the end of the 40's only 551 resettlement farms were located in the collective farms of the region [8]. The bulk of the settlers expressed their rejection of the collective farm system as such and "voted with their feet" against it. The settlers mostly went to Western Ukraine, hoping for the opportunity to run the farm individually. Some of them tried to return to Zakerzonna.

Literature

1. Телеграма тов. Коротченко Д.С. ЦК КП(б)У від секретаря Сталінського Обкому КП(б)У. ДАДО. Ф.326. Оп.2. Спр. 865.
2. Матеріали Сталінського Обкому КП(б)У. ДАДО. Спр.874.
3. Доповідна записка «Про перевірку стану господарсько-побутового улаштування українських переселенців, проживаючих на території Велико-Новоселківського району». ДАДО. Ф.326. Оп.2. Спр. 592. Арк. 39.
4. Довідка про стан політичної і масової роботи серед репатрійованого населення з Польщі в Старобешівському і Тельманівському районах. ДАДО. Ф.326. Оп.2. Спр. 874.
5. Звіт «Про стан масово-політичної роботи серед переселенців у Тельманівському районі» ДАДО. Ф.326. Оп.2. Спр. 874.
6. Доповідна записка тов.Хрущову від 9.11.1945 «Про хід виконання постанови СНК УРСР і ЦК КП(б)У про невідкладні заходи з господарського улаштування українського населення...». ДАДО. Ф.326. Оп.2. Спр.865.
7. Доповідна записка від 26.04.1946 секретарю Сталінського Обкому КП(б)У тов. Л.Мельникову від нач. Управління МДБ Сталінської обл. Демидова «Про працевлаштування українських переселенців, їх настрої та випадки втечі з колгоспів». ДАДО. Ф.326. Оп.4. Спр.592. Арк.9.
8. Байкеніч Д. Переселення українців із Польщі до східних областей УРСР у другій половині 1940-х років. URL: http://www.lemko.org/pdf/Baikenich_2013.pdf.

УДК 338.48(477.6-2Мар)

Новікова С.В.

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історичних дисциплін

ЯК ВІДПОЧИВАЛИ МАРІУПОЛЬЦІ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

На початку ХХ ст. повітовий Маріуполь з невеличкого провінційного містечка перетворився на один з доволі великих промислових центрів держави, значно зросло його населення. Дослідники історії міста завжди значну увагу приділяли його соціально-економічному розвитку, але одним з цікавих і малодосліджених аспектів життя маріупольців у досліджуваній період залишається їх повсякденне життя. З цього погляду цікавим буде розглянути їх дозвілля.

Приводів відпочити у населення міста було набагато більше, ніж сьогодні. Значною була кількість різних свят: державні, місцеві, ювілеї історичних подій. Державними святами були церковні свята, Новий рік та так звані царські дні (дні сходження на престол та коронації імператора, дні народження та тезоіменитства монарха і його родини). Щороку влада міста відправляла вірнопідданську телеграму імператору та привітання чиновникам високого рангу регіонального рівня. Святкування починалося з Божественної літургії та подячного молебну, після чого відбувався парад.

Згадки про подібні заходи в Маріуполі представлені на сторінках місцевої преси. Так, наприклад, газета «Мариупольская жизнь» за 15 травня 1912 р. містить наказ маріупольського поліцмейстера, за яким службовцям місцевої поліції у день коронації імператора Миколи II та його дружини необхідно бути присутніми на молебні у соборній церкві та параді, будинки та торгові підприємства прикрасити прапорами [1]. «Мариупольская жизнь» від 21 жовтня 1912 р. запрошувала від імені Міщанської управи відвідати подячний молебен на честь сходження на престол імператора [2].

Весело проходили у місті новорічні свята. Як і сьогодні, у різних місцях Маріуполя встановлювалися новорічні ялинки. Так, наприклад, для всіх дітей початкових шкіл міською та земською управами було виділено 50 руб. на «устройство елки», також звернулися по фінансову допомогу на проведення свят до місцевого товариства тверезості та товариства маріупольських греків, потомків вихідців з Криму [3]. Останнє також проводило свято для дітей членів товариства, на що у 1914 р. було виділено 150 руб. Ялинка була встановлена у приміщенні першого вищого міського початкового училища і розраховувалася на 800 дітей. Вхід був безкоштовним, дітям видавали подарунки [4].

Для дорослих у період новорічних свят проводилися святкові вечори та бали-маскаради. Наприклад, у 1914 р. такий маскарад відбувся 26 грудня у комерційному зібранні міста. Гості запрошувалися за